

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФЛ

_____ Наталія САЄНКО

« ____ » _____ 2020 р.

**Українська мова за професійним спрямуванням
РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

спеціальність усі спеціальності

форма навчання денна

Ухвалено методичною комісією
факультету лінгвістики

Протокол від _____ 2020 р. № _____

Голова методичної комісії

_____ Світлана ІБРАГІМОВА

« ____ » _____ 2020 р.

Робоча програма кредитного модуля «Українська мова за професійним спрямуванням» складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»

Розробники робочої програми:

доцент, канд. філол. наук, Алла НЕЧИПОРЕНКО _____

ст. викладач, канд. пед. наук, Неоніла ТІЛЬНЯК _____

ст. викладач, Лілія СИДОРЕНКО _____

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри української мови, літератури та культури ФЛ

Протокол від 27.05.2020 року № 9

Завідувач кафедри

_____ Олена ОНУФРІЄНКО

«__» _____ 2020 р.

1. Опис кредитного модуля

Рівень ВО, спеціальність, форма навчання	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Рівень ВО <i>перший (бакалаврський)</i>	Назва дисципліни <i>Українська мова за професійним спрямуванням</i>	Лекції <i>18 год.</i>
Спеціальність <i>усі спеціальності</i>	Цикл <i>загальної підготовки</i>	Практичні <i>18 год.</i>
	Статус кредитного модуля <i>обов'язковий</i>	Самостійна робота <i>24 год.</i>
	Семестр 1 або 2	
Форма навчання <i>денна</i>	Кількість кредитів <i>2 (60 годин)</i>	Вид та форма семестрового контролю <i>залік, усний</i>

Кредитний модуль «Українська мова за професійним спрямуванням» викладають для студентів технічних спеціальностей. Дисципліна належить до циклу загальної підготовки, навчальних дисциплін соціально-гуманітарної підготовки. Курс передбачає підвищення рівня загальної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на високому рівні.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» разом з дисциплінами «Історія науки і техніки», «Іноземна мова» «Історія української культури» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- застосовувати знання державної та іноземних мов з метою забезпечення ефективності професійної комунікації підвищувати рівень академічної культури;
- використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності працювати з фаховими текстами;
- критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;
- діяти на основі законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та /або кібербезпеки;
- усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2.2. Основні завдання кредитного модуля.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання :

- основних етапів формування, становлення і розвитку української мови;
- особливостей жанрів наукового стилю сучасної української літературної мови;
- основних норм сучасної української літературної мови;
- основних понять та фундаментальних цінностей академічної доброчесності, її впливу на академічну культуру та якість освіти
- джерел наукової інформації та методики інформаційного пошуку;
- законів та основних засобів спілкування;
- вимог до написання та оформлення академічних текстів;
- правил оформлення посилань і цитувань в академічних роботах.

уміння:

- дотримуватися норм культури усного й писемного мовлення
- коригувати професійні тексти відповідно до норм української мови та норм Нового правопису;
- вільно володіти мовними засобами наукового та офіційно-ділового стилів;
- працювати з фаховими текстами, використовуючи словники різних типів;
- визначати та запобігати різним формам порушень академічної доброчесності;
- укладати документи;
- використовувати різноманітні вербальні і невербальні засоби впливу на співрозмовника під час фахового спілкування.

3. Структура кредитного модуля

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Формування української національної мови. Законодавчі основи функціонування української мови.				
<i>Тема 1. Мова як суспільне явище. Державна мова – мова професійного спілкування</i>	4	2	2	2
<i>Тема 2. Основи культури української мови.</i>	6	2	2	2
<i>Тема 3. Мовні особливості функціональних стилів.</i>	8	2	2	2
<i>Тема 4. Науковий стиль у стильовій системі української мови. Предмет та основні категорії термінознавства.</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 1	24	8	8	8
Розділ 2. Академічна доброчесність та основи академічного письма				
<i>Тема 1. Академічна культура, академічна доброчесність.</i>	6	2	2	2
<i>Тема 2. Мистецтво написання академічних текстів.</i>	6	2	2	2
Разом за розділом 2	12	4	4	4
Розділ 3. Універсальні величини усного спілкування.				
<i>Тема 1. Спілкування як інструмент професійної діяльності</i>	6	2	2	2
<i>Тема 2. Риторика і мистецтво презентації.</i>	6	2	2	2

1	2	3	4	5
Тема 3. Культура усного фахового спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.	6	2		2
Разом за розділом 3	18	6	4	6
Залік			2	6
Всього годин	60	18	18	24

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, завдання на СРС з посиланням на літературу)
1	<p>Лекція 1. Предмет та завдання курсу, його наукові основи. Мова як суспільне явище. Законодавчі основи функціонування української мови. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019 р.). Мовна політика в Україні. Функції мови.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мова і суспільство 2. Територіальна і статистична характеристика української мови 3. Історичне походження сучасної української літературної мови <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С.11-19, 49-51.Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesijnim_spryamuvannyam_-_shevchuk_sv 2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019. доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19
2	<p>Лекція 2. Комунікативні ознаки культури мовлення. Ознаки культури мови. Типологія мовних норм. Соціолінгвістичний аспект культури мови. Етапи становлення українського правопису. Нова редакція правопису від 22.05.2019 р.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етика професійного спілкування 2. Мовний етикет в професійному спілкуванні. 3. Суржик. Вплив мовного змішування на культуру мови. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С.11-19, 49-51.Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesijnim_spryamuvannyam_-_shevchuk_sv 2. Український правопис https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf
3	<p>Лекція 3. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Ділові папери, як засіб писемної професійної комунікації. Становлення і розвиток наукового стилю української мови.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення функціональних стилів української мови 2. Сучасна лінгвостилістика: основні поняття та методи дослідження 3. Епістолярний стиль та ділова комунікація <p>Література:</p>

	<p>1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С.106-121.Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesiyrim_spryamuvanniam_-_shevchuk_sv</p>
4	<p>Лекція 4. Науковий стиль у стильовій системі української мови. Джерела наукової та освітньої інформації й інформаційний пошук. Терміни, професіоналізми та їхні ознаки. Українська лексикографія.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українська наукова мова: історія та сучасні здобутки 2. Мовленнєвий науковий етикет 3. Традиції українського термінотворення і наукового словникарства <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С.106-121.Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesiyrim_spryamuvanniam_-_shevchuk_sv
	<p>Лекція 5. Академічна культура, академічна доброчесність. Законодавче поле академічної доброчесності. Кодекс честі університету. Поняття про інтелектуальну власність та авторське право.</p> <p>СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення академічної доброчесності: європейський досвід 2. Співвідношення академічної доброчесності та інтелектуальної власності 3. Інтернет та авторське право <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова» [Електронний ресурс]. – Київ : Таксон, 2016. – С. 37-53 – Режим доступу до ресурсу: https://drive.google.com/file/d/0BvePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view 2. Рижко Олена Миколаївна. Плагиат як соціальнокомунікаційне явище : монографія / Рижко Олена Миколаївна. - К: Паливода А.В.. - 2017. - С. 38-79 http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko_Olena/Plahiat_u_sotsialnokomunikatsiinomu_vym_iri_pochatku_KhKhI_stolittia_pryroda_iavyscha_ta_istoriia_bor.pdf
	<p>Лекція 6. Мистецтво написання академічних текстів. Наукова публікація як засіб фіксації та оприлюднення наукового результату. Підготовка й написання наукового тексту. Структурно-змістові особливості навчально-наукового твору. Міжнародні стилі оформлення списку наукових публікацій.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. 2. Оформлювання титульної сторінки наукової роботи. 3. Основи редагування наукових текстів. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С. 265-299; 317-349; 361-381.Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesiyrim_spryamuvanniam_-_shevchuk_sv
	<p>Лекція 7. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми спілкування. Основні закони спілкування. Стратегії мовленнєвого спілкування. Вербальні та невербальні компоненти комунікації.</p>

	<p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тенденції сучасного спілкування. 2. Невербальні засоби спілкування та їх вплив в інформаційному просторі 3. Евфемізм і перифраз у професійному спілкуванні <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С. 265-299; 317-349; 361-381. Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesijnim_spryamuvannjam_-_shevchuk_sv
	<p>Лекція 8. Риторика і мистецтво презентації. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Мистецтво аргументації. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Прийоми впливу на слухачів. Види публічного мовлення</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи історії розвитку риторики. 2. Видатні оратори світової та української культури. 3. Статус сучасної риторики. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С.178-196. Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesijnim_spryamuvannjam_-_shevchuk_sv
	<p>Лекція 9. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Структура діалогу. Дискусія. “Мозковий штурм”, “дерево рішень”, дебати, дискусія у стилі телевізійного ток-шоу як інтенсивні форми обговорення та ефективного вирішення професійних проблем.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Усний фаховий виступ. 2. Монолог. Діалог. Полілог. 3. Основні норми усного професійного мовлення. Українська орфоепія. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С.72-77; 510-524. Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesijnim_spryamuvannjam_-_shevchuk_sv

5. Практичні заняття

Основні завдання циклу практичних занять – закріпити теоретичний матеріал, засвоєний у ході лекційної частини курсу; навчити студентів узагальнювати набуті знання для вирішення конкретних завдань (комунікативних, евристичних, креативних); виробити навички професійної етики.

№ з/п	Назва теми заняття
1	Практичне заняття 1. Мова як система. Формування української національної мови.
2	Практичне заняття 2. Культура мовлення у професійній сфері
3	Практичне заняття 3. Стилистичне різноманіття української літературної мови.
4	Практичне заняття 4. Фахова термінологія та професіоналізми. Словотворення у царині термінології.
5	Практичне заняття 5. Основні прояви академічної нечесності. Плагіат. Методи запобігання академічної нечесності.

6	Практичне заняття 6. Структурно-змістові особливості навчально-наукового твору. Чинні стандарти і правила оформлення посилань і цитувань в освітніх наукових роботах.
7	Практичне заняття 7. Спілкування: вербальні і невербальні засоби.. Комуникативні бар'єри у спілкування. Слухання і його роль в комунікації.
8	Практичне заняття 8. Риторичний виступ (промова).
9	Практичне заняття 9. Підвищення рейтингу. Залік

6. Контрольні роботи

Модульна контрольна робота складається з двох частин: 1 частина – відповіді на теоретичні питання за всіма розділами програми, 2 частина – виконання практичних завдань за тематикою практичних занять.

Перша частина МКР має на меті перевірити знання студентів щодо основних етапів формування, становлення і розвитку української мови, основних норм сучасної української літературної мови, основних понять та фундаментальних цінностей академічної доброчесності, її впливу на академічну культуру та якість освіти та законів та основних засобів спілкування у професійній сфері.

Друга частина МКР має на меті виявити вміння студентів у застосуванні норм сучасної української мови у професійному дискурсі, створенні навчально-наукових текстів в жанрах, які відповідають професійній підготовці, коректному оформленні результатів освітньої та дослідницької діяльності,

Кожен варіант МКР містить завдання однакового рівня складності.

7. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Система рейтингових балів, критерії оцінювання та умови допуску до семестрової атестації наведено у «Положенні про рейтингову систему оцінки успішності студентів з кредитного модуля (дисципліни) «Українська мова за професійним спрямуванням».

8. Методичні рекомендації

В основу програми покладено функціональний принцип і комунікативний метод мовленнєвої діяльності, що пояснює мотивацію використання лексичних мовних засобів для обслуговування багатоаспектних сфер людської діяльності, з метою забезпечення ефективного засвоєння матеріалу і розвитку навичок усного і писемного мовлення студентів. Функціональний принцип дає можливість вивчати лексичні засоби з огляду на їх функціонування в різних мовних стилях, сферах діяльності, мовленнєвих ситуаціях. Для забезпечення поглиблених знань студентів з культури мови за професійним спрямуванням до курсу включено матеріали з методики пошуку текстової інформації, її аналітичної обробки та упорядкування професійно-орієнтованого лексичного матеріалу. Програма передбачає прищеплення студентам навичок застосування сучасних комп'ютерних технологій перекладу та редагування.

У ході розроблення робочої програми були враховані особливості навчальних планів лекцій та практичних занять різних факультетів.

Під час вивчення дисципліни потрібно орієнтуватися на самостійне опрацювання тем, а практичні заняття використовувати для проведення підсумкових робіт, тестів.

У разі дистанційного навчання передбачено використання курсів розміщених на платформі «Сікорський»: проблемні, візуалізовані лекції, інтерактивні методи, ігрові і неігрові методи навчання, тестові форми контролю, комбіновані форми контролю (тести, індивідуальні завдання); самостійну роботу студентів, науково-дослідницьку роботу.

Програма передбачає підвищення рівня комунікативної компетенції студентів, що передбачає знання основ мовної поведінки людини, законів, правил і прийомів спілкування, знання основ полемічної майстерності і технологій публічного виступу,

дотримання норм літературної мови, володіння мистецтвом ведення ділової бесіди, знання національних особливостей ділового спілкування, вміння і психологічну готовність ефективно виступати перед будь-якою аудиторією.

Студенти до початку лекції можуть отримати опорні конспекти, Такі конспекти дозволяють студентів не витрачати час дублювання інформації. Під час проведення практичних студенти мають можливість працювати з матеріалом, який вивчається в інтерактивному режимі, тобто впливати на роботу інформаційного засобу.

Виконуючи вправи і практичні завдання, студенти повинні отримати ті вміння, які необхідні для написання текстів різних стилів, документів, виступів Ці вміння дозволять їм вдосконалити власне мовну майстерність, вільніше спілкуватися з людьми; навчитися конкретним різновидам мовних дій: зробити доповідь, прочитати лекцію, взяти участь в діловій розмові, виголосити тост, привітання, сказати комплімент, висловити публічно і довести свою думку, переконати в своїй правоті, розуміти потреби аудиторії та співрозмовника.

Під час планування практичних занять орієнтуємося на те, щоб на занятті було 80% практики і лише 20% теорії. Тобто, студенти мають виконувати низку практичних завдань, імпровізувати, робити короткі виступи. Пріоритетними темами аудиторних занять є проблеми усного фахового мовлення. Значну увагу слід приділяти не лише мовному наповненню виступів, а й невербальному складнику повідомлення. Невеликі публічні виступи слід проводити на кожному практичному занятті (починаючи від самопрезентації, до тривалого публічного виступу).

9. Рекомендована література

9.1. Базова

1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf

9.2. Допоміжна

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова» [Електронний ресурс]. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
– Режим доступу до ресурсу: <https://drive.google.com/file/d/0BvePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view>
2. Рижко Олена Миколаївна. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія / Рижко Олена Миколаївна. - К: Паливода А.В.. - 2017. - 388 с. http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko_Olena/Plahiat_u_sotsialnokomunikatsiinomu_vymiri_pochatku_KhKhI_stolittia_pryroda_iavyscha_ta_istoriia_bor.pdf

13. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (Законодавство України)
2. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf> (Український правопис)
3. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
4. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)
5. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm (Електронні версії словників термінографічної серії Слово Світ)
6. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)

7. <http://r2u.org.ua> (Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського)
8. <http://stalivyrazy.org.ua> (Російсько-український словник сталих виразів)
9. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)
10. <http://ukrndnc.org.ua> (Держспоживстандарт України)
11. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_structure.htm (Організаційна структура, концептуальні засади і напрями діяльності Технічного комітету стандартизації науково-технічної термінології [ТК СНТТ])